

دودستگی
در فراکسیون اکثریت

گروه سیاست: پس از اعلام نتایج انتخابات مجلس دوازدهم در جلسه‌ای که با حضور جمعی از چهره‌هایی که وارد این مجلس شدند، برگزار شد؛ تشکیل فراکسیون انقلاب اسلامی «مورد توافق اکثریت اعضا به‌عنوان فراکسیون واحد قرار گرفت. البته شرکت‌کنندگان در آن جلسه هم‌اندیشی تقریباً از همه لیست‌های اصولگرایی حاضر در انتخابات اسفندماه بودند و بر همین اساس موضوعی که به‌خوبی قابل تشخیص نبود و فعلاً هم چندان مشخص نیست؛ غلبه جریانی بر این فراکسیون است؛ اینکه کدام جریان اصولگرا دست بالا را در این شکل دارد. اگرچه با توجه به اینکه شورای ائتلاف نیروهای انقلاب و جبهه پایداری با لیست مشترکی وارد کارزار انتخابات مجلس شده بودند و اسامی افراد از حمید رسانی، مرتضی آقانهانی تا موسی غضنفرآبادی در این تجمع بود؛ حضور نیروهای همسویا محمدباقر قالیباف و غیرهمسو با آن در این جلسه نیز به‌صورت محسوسی به چشم می‌آمد و حالا نتیجه مجمع عمومی آن نیز بر این دوگانگی صحنه گذاشت.

در پیگیری‌های بعدی قرار بر این شد که روز ۳۱ اردیبهشت مجمع عمومی این فراکسیون برگزار شود اما به دلیل سقوط هلیکوپتر ابراهیم رئیسی و همراهانش این برنامه به تعویق افتاد و در نهایت روز گذشته اولین جلسه مجمع عمومی، فراکسیون اکثریت مجلس دوازدهم با نام موقت «فراکسیون انقلاب اسلامی» با حضور ۱۸۷ نماینده مجلس دوازدهم برگزار شد. در این جلسه برای ریاست فراکسیون مذکور سیدمحمود نبویان که به نظر می‌رسد گزینه مطلوب برای پایداری و همفکران‌شان برای ریاست به رقابت با موسی غضنفرآبادی پرداخت و غضنفرآبادی به‌عنوان رئیس موقت از سوی این نمایندگان انتخاب شد. پس از آن برای نایب‌رئیس موقت این فراکسیون محمدصالح جوکار و مالک شریعتی، امیرحسین بانکی‌پور، عبدالحسین روح‌الامینی و ابراهیم عزیزی کاندیدا شدند و جوکار و شریعتی به‌عنوان نواب انتخاب شدند. فرشاد ابراهیم‌پور در رقابت با مهدی طغیانی و صدیف بدری به‌عنوان خزانه‌دار و احد آزادی‌خواه در رقابت با عباس مقتدایی، احمد راستینه و علی حدادی به‌عنوان سخنگو انتخاب شدند و فاطمه محمدبیگی و روح‌الله عباسپور نیز به‌عنوان دبیران موقت این فراکسیون مشخص شدند.

بانوجه به اینکه حتی در هیئت‌رئیس موقت این فراکسیون ترکیبی از جریان همسویا محمدباقر قالیباف مانند موسی غضنفرآبادی و احد آزادی‌خواه و غیرهمسو با آن مانند مالک شریعتی و محمدصالح جوکار دیده می‌شود بر همین اساس می‌توان نتیجه گرفت در فراکسیون اکثریت مجلس دوازدهم یکدستی حداقل در موضوع انتخاب هیئت‌رئیس مجلس در کار نیست.

چنانچه در همین یک روز پس از برگزاری مجمع عمومی فراکسیون اکثریت مجلس دوازدهم تفاوت از سوی غضنفرآبادی به‌عنوان رئیس فعلی فراکسیون و جوکار به‌عنوان نایب رئیس فعلی آن مطرح شده است. غضنفرآبادی در گفت‌وگو با خبرنگاران در پاسخ به اینکه موقعیت قالیباف تضعیف شده است، اعلام می‌کند که «نیروهای قالیباف در فراکسیون انقلاب هستیم؛ البته او توضیح می‌دهد که نظر فراکسیون درباره هیئت‌رئیس مجلس «امکان دارد متفاوت باشد اما ما به همراه تعدادی از قالیباف حمایت می‌کنیم، بنده خودم به‌شخصه به‌جدا و با قدرت از قالیباف حمایت می‌کنم. البته امکان دارد افراد دیگری هم باشند اما همگی در جریان و راستای انقلاب هستند.» اما در گفت‌وگو با جماران درباره ریاست قالیباف بر مجلس دوازدهم تأکید دارد: «شانس محمدباقر قالیباف بالا است و فکر نمی‌کنم رقیب جدی‌ای داشته باشد و با نظرسنجی‌هایی که داریم رای بالایی خواهد آورد.»

در برابر، محمدصالح جوکار در گفت‌وگو با خبرنگاران در واکنش به این ادعای غضنفرآبادی می‌گوید که «در فراکسیون اسامی کاندیداهای هیئت‌رئیس مجلس مطرح و رأی‌گیری می‌شود سپس به صحن مجلس معرفی می‌شوند.» و تلاش می‌کند با حفظ احترام به سخنان غضنفرآبادی اینگونه واکنش نشان دهد که «خبر (ریاست قالیباف بر مجلس مورد اتفاق نظر نیست)، در فراکسیون کاندیداهای هیئت‌رئیس مجلس مطرح و رأی‌گیری می‌شود سپس به صحن مجلس می‌آید.» و البته او تأکید دارد که فعلاً نظر فراکسیون درباره ریاست مجلس مشخص نیست و «هر کسی می‌خواهد داوطلب ریاست مجلس شود، اعلام کاندیداتوری می‌کند و رأی‌گیری می‌شود.»

در حال حاضر کاندیداتوری مجتبی دولنوری، محمدباقر قالیباف و منوچهر متکی به‌عنوان سه رقیب برای کرسی ریاست مجلس مطرح شده است و هنوز حمایت فراکسیون از هیچ‌یک از این سه نفر فراتر از اظهارنظرهای شخصی نبوده است.

گمنام: آوازیان

افول گروه‌های مرجع سیاسی

واکوی آماری و مقایسه‌ای اطلاعات جدید منتشرشده از پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان ۱۴۰۲

درصد اعتماد کم در جایگاه بعدی و رادیو و تلویزیون با ۵/۶ درصد اعتماد خیلی کم و ۱۱/۵ درصد اعتماد کم در رده آخر قرار داشتند. در سال ۱۴۰۲ اعتماد به اینترنت حذف و در قالب دو گزینه مجزای شبکه‌های مجازی داخلی و خارجی مطرح شد. براساس یافته‌های پیمایش چهارم، اعتماد به صداوسیما ایران با افت بسیار محسوسی مواجه شد. در حالی که در پیمایش سال ۱۳۹۴، پیمایش سوم، ۵۴/۸ درصد به میزان زیاد و خیلی زیاد و در پیمایش سال ۱۳۸۲ (پیمایش دوم) ۴۳/۷ درصد به صداوسیما ایران اعتماد داشتند، این عدد در پیمایش چهارم به ۲۰/۱ درصد اعتماد زیاد و ۶/۸ درصد اعتماد خیلی زیاد و مجموعاً ۲۶/۹ درصد رسید. اعتماد به روزنامه‌ها و سایت‌های خبری داخلی نیز کاهش پیدا کرد. در حالی که در پیمایش سوم ۳۶/۱ درصد به میزان زیاد و خیلی زیاد به مطبوعات داخلی اعتماد داشتند، این اعتماد در پیمایش چهارم به میزان ۱۶ درصد زیاد و ۲/۹ درصد خیلی زیاد و مجموعاً ۱۸/۹ درصد رسید. اعتماد به شبکه‌های مجازی داخلی و خارجی نیز گزینه دیگر بررسی شده در این پیمایش بود و اعتماد به شبکه‌های مجازی داخلی با اختلاف بسیار اندکی (۱۶/۵ درصد زیاد، ۲/۷ درصد خیلی زیاد و مجموعاً ۱۹/۱ درصد) بیشتر از شبکه‌های مجازی خارجی (۱۱/۱ درصد زیاد و ۲/۸ درصد خیلی زیاد و مجموعاً ۱۹/۱ درصد) بود. اما بی‌اعتمادی به این رسانه‌ها در پیمایش سال ۱۴۰۲ در رقابت تنگاتنگی با همدیگر قرار می‌گیرد و بیشترین بی‌اعتمادی از آن تلویزیون‌های ماهواره‌ای خارجی می‌شود. مجموع اعتماد کم و خیلی کم به صداوسیما ۵۷/۹ درصد (۳۳/۷ درصد خیلی کم و ۲۴/۲ درصد کم)، به روزنامه‌ها و سایت‌های خبری داخلی ۶۳/۷ درصد (۳۲/۱ درصد خیلی کم و ۳۱/۶ درصد کم)، به تلویزیون‌های ماهواره‌ای خارجی ۷۴/۵ درصد (۴۴/۳ درصد خیلی کم و ۳۰/۲ درصد کم)، به شبکه‌های مجازی خارجی ۶۴/۲ درصد (۳۴/۴ درصد خیلی کم و ۲۹/۸ درصد کم) و شبکه‌های مجازی داخلی ۶۵/۹ درصد (۳۶/۸ درصد خیلی کم و ۲۹/۱ درصد کم) بوده است. این اعداد بیانگر آن است که بی‌اعتمادی مردم به رسانه‌ها روند کاهشی داشته است.

نظر مهم خانواده‌ها

یکی دیگر از سوالاتی که در پیمایش چهارم مطرح شد، بررسی اتکای مردم به افراد و گروه‌ها در تصمیم‌گیری موضوعات مهم سیاسی و اجتماعی بود. از شرکت‌کنندگان پرسیده شد: «در مسائل و موضوعات مهم اجتماعی و سیاسی نظر چه فرد یا گروهی برای

بودند. اما بررسی این سوال در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۴۰۲ حاکی از کاهش پیگیری اخبار سیاسی از سوی مردم است. در سال ۱۳۹۴، ۱۷/۹ درصد خیلی کم، ۱۷/۷ درصد کم، ۳۴/۱ درصد تا حدودی، ۲۱/۴ درصد زیاد و ۹ درصد خیلی زیاد پیگیری اخبار سیاسی بودند، حال آنکه در سال ۱۴۰۲ شاهد کاهش محسوسی در پیگیری اخبار هستیم؛ ۳۷/۵ درصد خیلی کم، ۲۷ درصد کم، ۹/۱ درصد تا حدودی، ۱۶ درصد زیاد و ۱۰/۴ درصد خیلی زیاد پیگیری اخبار سیاسی بودند.

سقوط اعتماد به صداوسیما

اعتماد به منابع خبری سوال دیگری بود که در این پیمایش مطرح شد. از شرکت‌کنندگان پرسیده شد: «اخبار هر کدام از منابع خبری به نظر شما چقدر قابل اعتماد است؟» ۶ منبع خبری (رادیو و تلویزیون، مطبوعات، رادیوهای خارجی، اینترنت و گفته‌های سایرین) معیار قرار گرفتند. میزان اعتماد به منابع نیز در سه دسته کم، متوسط و زیاد طبقه‌بندی شد. در آن سال (۱۳۸۲) کمترین اعتماد به گفته‌های سایرین بود (۷۸/۲ درصد) و پس از آن رادیوهای خارجی (۵۲/۶ درصد) در رتبه دوم و سپس ماهواره ۵۰/۶ درصد در رتبه سوم کمترین اعتماد به منابع خبری قرار داشتند. مطبوعات نیز با ۳۱/۴ درصد در رتبه چهارم کمترین اعتماد به منابع خبری قرار داشتند. بیشترین اعتماد نیز به اینترنت (۴۵/۵ درصد)، سپس رادیو و تلویزیون (۴۳/۷ درصد) و ماهواره (۲۵/۲ درصد) بوده است. در پیمایش سال ۱۳۹۴ گفته‌های سایرین حذف شده و گزینه «خیلی کم» تا حدودی و خیلی زیاد» نیز به سطح‌بندی پاسخ‌ها اضافه شد. اعتماد به رادیو و تلویزیون ایران در این پیمایش کاملاً بالا بود و ۴۳/۷ درصد از پاسخ‌دهندگان به میزان زیاد و ۱۱/۱ درصد به میزان خیلی زیاد به رادیو و تلویزیون اعتماد داشتند. حال آنکه اعتماد به روزنامه‌ها و سایت‌های خبری داخلی نیز افزایش پیدا کرده بود و ۳۱ درصد از پاسخ‌دهندگان به میزان زیاد و ۵/۹ درصد به میزان خیلی زیاد به این رسانه‌ها اعتماد داشتند. اعتماد به اینترنت و شبکه‌های مجازی با کاهش محسوسی (۹/۷ درصد زیاد و ۲/۳ درصد خیلی زیاد) در رده بعدی و در انتها نیز تلویزیون‌های ماهواره‌ای (۹/۱ درصد زیاد و ۲/۲ درصد خیلی زیاد) قرار داشتند. اما کمترین اعتماد در پیمایش سوم به تلویزیون‌های ماهواره‌ای (۳۰/۵ درصد خیلی کم و ۳۳/۴ درصد کم) و سپس اینترنت و شبکه‌های مجازی (۲۷/۹ درصد خیلی کم و ۳۱/۸ درصد کم) بوده است. روزنامه‌ها و سایت‌های خبری داخلی با ۷/۷ درصد اعتماد خیلی کم و ۱۸/۲

منصوره محمدی
خبرنگار گروه سیاسی

اواخر سال گذشته دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات ایران از پیمایشی با عنوان «موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» رونمایی کرد؛ پیمایشی که با حضور یک جامعه آماری ۱۵ هزار و ۸۷۸ نفری در سراسر کشور به دست آمده است. گروه سیاسی هم‌میهن در گزارشی با عنوان «شورش علیه سیاست» بخشی از این گزارش را که در اختیار بعضی مراکز داده‌کاوی مانند «شناخت» قرار گرفته بود، بررسی کرد. به گفته صابر جعفری کافی‌آباد، رئیس مرکز طرح‌های ملی، قرار است مجلدی از نتایج آن به‌زودی منتشر شود که تاکنون این امر محقق نشده است. در گزارش پیشرو بخش دیگری از نتایج این پیمایش را تحلیل و به مقایسه آنها با نتایج پیمایش‌های گذشته می‌پردازیم.

سرعت تحولات سیاسی و اجتماعی در سال‌های اخیر در کشور ما به حدی بالا بوده است که پایداری در بینش و نگرش مردم رویدادها و وقایع سیاسی را با چالش‌های عدیده‌ای روبه‌رو کرده است. مرجعیت نهادهای سیاسی و حکومتی برای مردم دستخوش تغییرات زیادی شده است و اعتماد به اخبار و رسانه‌ها نیز دگرگون شده است. اما این تغییرات به چه میزانی بوده است؟ نگرش سیاسی مردم در سال‌های اخیر چه تغییراتی کرده است؟ مردم چقدر پیگیر اخبار سیاسی هستند و به کدام منابع خبری اعتماد بیشتری دارند؟ با تغییر رسانه‌های جمعی از تلویزیون و ماهواره به شبکه‌های مجازی و اینترنتی، مرجعیت سیاسی مردم دچار چه تحولاتی شده است؟ اینها بخشی از سوالاتی است که پاسخ آنها در بخش دیگری از پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

آمار پیگیری اخبار از سوی مردم

در بخشی از این پیمایش که به موضوع تغییرات مرجعیت سیاسی در ایران پرداخته، از شرکت‌کنندگان این سوال پرسیده شده است که «شما تا چه اندازه اخبار سیاسی کشور را دنبال می‌کنید؟» در پیمایش سال ۱۳۸۲ میزان دنبال کردن اخبار در سه سطح کم، تا حدودی زیاد، مطرح شده است، در حالی که در دو پیمایش بعدی (۱۳۹۴ و ۱۴۰۲) سه گزینه «خیلی کم»، تا حدودی و خیلی زیاد» نیز اضافه شده است. در سال ۱۳۸۲، بر این اساس، ۳۲/۴ درصد از پاسخ‌دهندگان زیاد پیگیر اخبار سیاسی بودند. ۳۲/۹ درصد تا حدودی و ۳۴/۸ درصد به میزان کم پیگیر اخبار سیاسی